

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА ТА ЛИВАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Освітньо-професійна програма «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»
підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
Спеціальність 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»
Галузь знань 15 «Автоматизація та приладобудування»

КРОПИВНИЦЬКИЙ – 2022

1. Загальна інформація

Назва курсу	Інтелектуальна власність
Викладач	КРОПІВНИЙ Володимир Миколайович, кандидат технічних наук, професор
Профайл викладача	http://mlv.kntu.kr.ua/STAFF.html ORCID – https://orcid.org/0000-0002-5313-0226 https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=isyWD_0AAAAJ
Контактний телефон, E- mail	+38 (0522) 380-488, vlkropivny@gmail.com
Консультації	<i>очні</i> – відповідно до затвердженого графіку консультацій; <i>онлайн</i> – е-листування, вебінари на платформі Zoom (за запитом здобувача вищої освіти)
Система дистанційного навчання	http://moodle.kntu.kr.ua/

2. Анотація до дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основи правових та економічних аспектів інтелектуальної власності у галузі автоматизації та приладобудування.

Програма навчальної дисципліни включає 6 тем, які складені на основі чинного законодавства України та міжнародно-правових актів з урахуванням основних теоретико-методологічних підходів щодо вивчення правових основ інтелектуальної власності, вироблених вітчизняною на зарубіжну правову науку.

В умовах стрімкого розвитку науково-технічного прогресу в сучасному світі інтелектуальна діяльність людини в різних сферах духовного і матеріального виробництва набуває усе більшого значення. Усі новітні досягнення в сфері науки, виробництва, у розвитку наукомістких і високотехнологічних виробництв являють собою результат творчої діяльності людини і є об'єктами інтелектуальної власності. Питання охорони і використання інтелектуальної власності в сучасних умовах переходу до ринкових відносин починають відігравати все важливішу роль у комерційній, підприємницькій і виробничій діяльності підприємств та установ України усіх форм власності. У цьому відношенні всім, хто займається або готується до подібного роду діяльності, необхідно досить чітко уявляти собі, що таке інтелектуальна власність, у чому полягає її сутність, як вона охороняється в сучасному світі і до яких серйозних матеріальних витрат може привести порушення її прав.

3. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів з питаннями створення, набуття прав, управління, захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, як особливого виду прав на результати творчої діяльності в сучасному суспільстві. Основним завданням вивчення дисципліни є формування компетентностей, важливих для особистісного розвитку фахівців та їхньої конкурентоспроможності на сучасному ринку праці, зокрема обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері захисту інтелектуальної власності, здатність до використання принципів, методів та

організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.

4 Формат дисципліни

Викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні лекційні та практичні заняття із застосуванням електронних презентацій, дискусію, написання рефератів.

Для денної форми навчання формат очний (offline / Facetoface).

Для заочної форми навчання: під час сесії формат очний (offline/facetoface), у міжсесійний період – дистанційний (online).

5. Програмні результати вивчення дисципліни:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен набути наступні компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК2. Здатність проектувати та впроваджувати високонадійні системи автоматизації та їх прикладне програмне забезпечення, для реалізації функцій управління та опрацювання інформації, здійснювати захист прав інтелектуальної власності на нові проектні та інженерні рішення.

ФК5. Здатність інтегрувати знання з інших галузей, застосовувати системний підхід та враховувати нетехнічні аспекти при розв'язанні інженерних задач та проведенні наукових досліджень.

Програмні результати навчання:

РН02. Створювати високонадійні системи автоматизації з високим рівнем функціональної та інформаційної безпеки програмних та технічних засобів.

РН03. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, а також критичне осмислення сучасних проблем у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій для розв'язування складних задач професійної діяльності.

РН05. Розробляти комп'ютерно-інтегровані системи управління складними технологічними та організаційно-технічними об'єктами, застосовуючи системний підхід із врахуванням нетехнічних складових оцінки об'єктів автоматизації.

РН06. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем і результатів діяльності у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій, презентації результатів досліджень та інноваційних проектів.

РН11. Дотримуватись норм академічної доброчесності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності, комерціалізації результатів науково-дослідної, винахідницької та проектної діяльності.

PH12. Збирати необхідну інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела, аналізувати і оцінювати її.

6. Обсяг дисципліни

Ознака дисципліни, вид заняття	Кількість годин
Рекомендації щодо семестру вивчення	1 семестр
Кількість кредитів / годин	3 / 90
Кількість змістових модулів	2
Нормативна / вибіркова	Нормативна
лекції	28
практичні	14
самостійна робота	48
Вид підсумкового контролю:	Залік

7. Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти за другим рівнем вищої освіти попередньо опанував матеріал таких дисциплін: «Філософія», «Українська мова», «Іноземна мова фахового спілкування», «Теорія технічних систем», «Основи права».

8. Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Для викладання дисципліни «Інтелектуальна власність» застосовуються: мультимедійні засоби, персональні комп'ютери, локальна комп'ютерна мережа, вільний доступ до Інтернету.

9. Політика курсу

Організація освітнього процесу. Викладач і здобувачі повинні дотримуватися вимог «Положення про організацію освітнього процесу ЦНТУ», «Положення про дотримання академічної доброчесності НПП та здобувачами вищої освіти», інших нормативних актів університету <http://www.kntu.kr.ua/?view=univer&id=4>.

Академічна доброчесність. Очікується, що здобувачі дотримуватимуться «Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ», усвідомлюючи наслідки її порушення.

Відвідування занять. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що здобувачі братимуть активну участь у лекційних та практичних заняттях курсу. Пропущені заняття мають бути відпрацьованими не пізніше, ніж за тиждень до екзаменаційно-залікової сесії.

Поведінка на заняттях. Недопустимими є списування, плагіат, несвоєчасне виконання завдань та самостійної роботи, пасивність під час занять.

10.Навчально-методична карта дисципліни

Тема	Кількість год.		
	Лекції	Практичні заняття	Сам. роб.
Тема №1. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності людини	4	-	7
Тема №2. Система інтелектуальної власності	4	-	7
Тема №3. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності	8	6	9
Тема №4. Інноваційне підприємництво та управління правами інтелектуальної власності	4	-	8
Тема №5. Економіка інтелектуальної власності	4	6	7
Тема №6. Захист прав інтелектуальної власності	4	2	10
Всього	28	14	48

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Зміст	Кількість годин
1	Вивчення Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»	1.1. Вивчення термінології 1.2. Установи у сфері охорони прав на винаходи (корисні моделі) 1.3.Умови надання правової охорони 1.4.Умови патентоздатності винаходу, корисної моделі 1.5.Об'єкти винахідницької діяльності 1.6. Права винахідників, роботодавців, правовласників	2
2	Ознайомлення з патентною інформацією	2.1.Первинні та вторинні джерела патентної інформації. 2.2. Бібліографічна і технічна патентна інформація. 2.3. Державний реєстр патентів України на винаходи. 2.4.Публікації про видачу патенту. 2.5.Патентні покажчики.	2

		2.6. Патентна бібліотека	
3	Міжнародна патентна класифікація.	3.1. Класифікація патентної інформації 3.2. Патентна інформація. 3.3. Призначення МПК. 3.4. Розділ, клас, підклас, група, підгрупа МПК. 3.5. Повний класифікаційний індекс згідно з МПК.	2
4	Вивчення ДСТУ 3575-97 «Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення».	4.1. Пошук та використання патентної інформації. 4.2. Розробка регламенту пошуку інформації. 4.3. Оформлення звіту про патентні дослідження. 4.4. Визначення патентної чистоти об'єктів техніки. Експертиза на новизну. 4.5. Аналіз патентно-ліцензійної ситуації. 4.6. Аналіз ведучих в даному виді техніки фірм.	2
5	Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель.	5.1. Заявка на винахід 5.2. Опис винаходу 5.3. Формула винаходу 5.4. Реферат 5.5. Міжнародна заявка 5.6. Визначення пріоритету 5.7. Експертиза заявки 5.8. Реєстрація патенту. 5.9. Оскарження рішення за заявкою	2
6	Особливості складання і подання заявки на сорти рослин.	6.1. Визначення термінів 6.2. Критерії придатності сорту для набуття прав інтелектуальної власності на нього 6.3. Умови державної реєстрації сорту 6.4. Порядок набуття прав на сорт рослин 6.5.. Заявка на сорт 6.6. Формальна та кваліфікаційна експертиза 6.7. Експертиза на придатність сорту для поширення 6.8. Реєстр сортів рослин України 6.9. Видача документів про права на сорт 6.10. Право на поширення сорту в Україні.	2

7	Складання ліцензійних договорів	7.1. Уступка прав на об'єкти інтелектуальної власності. 7.2. Види та зміст ліцензійних договорів 7.3. Порядок подання, розгляду, реєстрації 7.4. Публікації відомостей про передачу права власності на винахід.	2
	Разом		14

Самостійна робота

Номер теми (зі структур залікових кредитів)	Зміст самостійної роботи Опрацювання окремих розділів програми, які не викладаються на лекціях	Кількість годин
Тема 1	1.1. Еволюція промислової власності. 1.2. Еволюція авторського права і суміжних прав. 1.3. Соціально-економічні стратегії в країнах світового товариства. [Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін– К.: НТУУ «КПІ», 2011 – с.7-17]	7
Тема 2	2.1. Міжнародні договори про інтелектуальну власність. 2.2. Членство України в міжнародних договорах про інтелектуальну власність. 2.3. Всесвітня організація інтелектуальної власності, її структура та основні функції. 2.4. Міжнародна співпраця в рамках регіональних договорів про інтелектуальну власність. [Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін– К.: НТУУ «КПІ», 2011 – с.28-48]	7
Тема 3	3.1. Охорона прав на породи тварин, наукові відкриття. 3.2. Форми охорони авторських прав. 3.3. Охорона суміжних прав. 3.5. Охорона прав на об'єкти авторського права і суміжних прав за кордоном. [Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін– К.: НТУУ «КПІ», 2011 – с.51-67] Підготовка до практичного заняття. Робота над рефератом.	9
Тема 4	4.1. Міжнародна торгівля ліцензіями. 4.2. Основні цілі продажу ліцензій. 4.3. Ціна ліцензії . 4.3. Паушальні платежі і роялті. 4.4. Франчайзинг. Основні види франчайзингу: виробничий, товарний і сервісний. [Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності / Навчальний посібник. - К.: "Інститут інтелектуальної власності і права", 2003. -с.72-80] Підготовка до практичного заняття. Робота над рефератом.	8

Тема 5	5.1. Використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві. 5.2.Внесення інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства. [Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності / Навчальний посібник. - К.: "Інститут інтелектуальної власності і права", 200 с.57-63] Підготовка до практичного заняття.Робота над рефератом.	7
Тема 6	6.1. Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS. 6.2. TRIPS як одна з угод Світової організації торгівлі. 6.3.Основні вимоги угоди TRIPS щодо захисту прав інтелектуальної власності за порушення прав інтелектуальної власності. [Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності / Навчальний посібник. - К.: "Інститут інтелектуальної власності і права", 200 с.82-90] Підготовка до заліку.	10
Всього за семестр		48

11. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний та підсумковий) здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації освітнього процесу в ЦНТУ. Рейтинг здобувача другого рівня вищої освіти із засвоєння результатів навчання визначається за стобальною, дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС. Він складається з рейтингу поточної навчальної роботи впродовж семестру, для оцінювання якої призначається 100 балів. Семестровий залік проводиться на останньому занятті, до початку екзаменаційної сесії. Навчальний план передбачає при вивченні навчальної дисципліни виконання певних видів робіт на лекційних, практичних, семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань, інших видів навчальної діяльності, тому оцінка здобувачам вищої освіти вище 60 балів може виставлятися без виконання ними підсумкової залікової роботи.

Вимоги до письмової роботи. Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання студентами заочної форми навчання письмової контрольної роботи за індивідуальним варіантом відповідно до порядкового номера здобувача за списком в навчальних журналах академгрупи. Максимальна оцінка роботи – 30 балів.

Вимоги до самостійної роботи. 1. Поглиблене вивчення питань тем за методичними вказівками викладача.

2. Систематичне опрацювання лекційного матеріалу, запропонованої базової та допоміжної літератури з питань курсу.

3. Самостійна підготовка до заліку.

У процесі підготовки за темами (питаннями) курсу, що віднесені для самостійного опрацювання, здобувачам слід звернути особливу увагу на засвоєння зазначених ключових понять та термінів. Обов'язковим вважається ведення робочого конспекту, який повинен містити розгорнутий або тезисний огляд питань, що віднесені для самостійного опрацювання, а також визначення ключових понять і термінів.

У процесі вивчення курсу для поточного контролю самостійної роботи студентів денної форми навчання та якості засвоєння ними матеріалу викладач використовує проведення поточних контрольних робіт, тестування.

Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачає самостійне вивчення окремих питань тем за методичними вказівками викладача. Здобувач повинен опрацювати необхідний обсяг навчальної літератури та нормативно-правових актів. У ході засвоєння програми курсу, під час підготовки до іспиту, рекомендується звертатись до першоджерел (міжнародних нормативно-правових актів, Конституції України, законів, наказів, інструкцій міністерств та інших нормативно-правових документів) і до монографічної літератури, в якій висвітлено основні погляди на відповідні проблеми, наводяться та аналізуються нормативно-правові акти.

Шкала оцінювання

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Інтелектуальна власність»

Поточний контроль та самостійна робота																Підсумковий контроль	
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								Всього	Залік
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	ЗК 1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	ЗК 2		
5	5	5	5	5	5	5	15	5	5	5	5	5	5	5	15	100	100

Примітка: T1, T2, ..., T14 – тижні, ЗК1, ЗК2 – поточний змістовий контроль

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені [Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ](#) (с. 32-33).

12. Рекомендовані література й джерела

Методичне забезпечення:

- Інтелектуальна власність. Методичні вказівки до вивчення. Укладач: Кропивна А. В.– Кіровоград, КНТУ, 2015, с.44.
- Інтелектуальна власність. Методичні вказівки до виконання практичних робіт. Укладач: Кропивна А. В.– Кропивницький: ЦНТУ, 2020 – 97 с.
- Контрольні тести.
- Питання до самопідготовки.

Джерела:

- Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник /Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко [та ін.]: за ред.проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 374 с..
- Інтелектуальна власність та авторське право : навчальний посібник для студ. вищ. закл. освіти / І. М. Чістякова, І. Б. Кривдіна, Д. В.

Буряк [та ін.] ; Одеський національний політехнічний університет. – Київ : Каравела, 2019. – 204 с.

3. Попова Л.М.Інтелектуальна власність. Підручник. Л.М. Попова., А.В. Хромов,І.В. Шуба [та ін.]: Харків, «Федорко», 2021, -262 с.

4. Intellectual property: basic concepts and principles. By Charles F. Carletta, J.D. Secretary of the Institute and General Counsel Rensselaer Polytechnic Institute, New York, Stetson University College of Law National Conference on Law and Higher Education, 2011, p.27.

5.Intellectual property: law and the information society. Cases and Materials/ William Neal Reynolds Professor of Law Duke Law School/ First Edition, 2014, p.788.

6. Наукова діяльність. Патентознавство. Інтелектуальна власність: Підручник / Укладачі: Г.О. Оборський, І.М. Чістякова, Д.Д. Татакі, О.С. Білоусов, І.Б. Кривдіна, В.П. Кубко, С.Х. Яворський. - К.: Каравела, 2020. — 232 с.

7. Мікульонок І. О. Інтелектуальна власність та патентознавство: підручник / І. О. Мікульонок. – 3-тє вид., переробл. та доповн. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. – 244 с.

8. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / За заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ,2017. – 140 с..

9.Тофило А.В, Экспертиза объектов интеллектуальной собственности: заявки на изобретения и полезные модели, -К.: Инст. інтел. власн. і права, 2004. - 176с.

10.Добриніна Г.П, Пархоменко В.Д. Патентна інформація і документація. Патентні дослідження. – К.: Инст. інтел. власн і права, 2004. - 96 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://uacr.kiev.ua/>;

2. [http:// ukrpatent.org](http://ukrpatent.org);

3. <http://www.ipdl.wipo.int>.